

7573

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՈՍՈՒ. ԴԷՄ. ՀԵՉ. ԿՈՒՍԱԿՈՐԻՓԵՍՆ

(ՅԱՆՎ. ՀԱՐԱՐ)

329.14

U-78

1113

ՊՈՒԿՍ

2010

329.14

2001

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Թիւ 1251

Ընկեր Ը
..... ցի, սարեկան,
գրադմունքով անդամ
Լ Սու. Դի.մ. Հնչակեան Կուսակցու-
քեան մասնաճիւղին:

Տանկ. կեդր. վարչ. Մարմին

Շանկ. Տանկ. կեդր. վարչ. Մարմնի կնիքն ու
անվանը համապատասխան չ'կրող օրինակներն
անվանը են:

هوبت ورفه سی

سوسمال ددموقرات هنچاقیان جمعیتی
نومرو

شعبه سی اعضاسندن

صنعتله مشغول

اشبو هویت

ورقه سی اعطا قلندی. فی ۱۳۲۸

س. ن. هنجاقیان جمعیتی هیت

اداره مرکزی سی

85880-44

447-43

ԾՐԱԳԻՐ

ՍՕՅՈՒՍԱԼ ԴԷՄՕԿՐԱՏ

ՀԵԶԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ

[ՏԱՀԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ]

Կապ Ս.

Խարդկութեան ստուար մեծամասնութիւնը կազմող պրօլետար դասակարգը, որ ենթակայ է կապիտալիստ, սեպիականատէր եւ իշխող բուրժուա դասակարգին, իր կատարեալ ազատագրութիւնը ձեռք կը բերէ միմիայն այն ժամանակ, երբ արտադրողները իրենք տէր կը դառնան արտադրութեան, շրջաւնութեան եւ հաղորդակցութեան բոլոր միջոցներուն = ինչպէս են՝ հողերը, գործարանները, հանքերը, երկաթուղիները եւն.:

Ազատագրութիւն արտադրող դասակարգի՝ կը նշանակէ ազատադրութիւն ամէն մարդու, առանց ազգի, ցեղի ու սեռի խտրութեան, հետեւաբար եւ քաղաքական ու տնտեսական կատարեալ ազատագրութիւն ամբողջ մարդկութեան: Կապիտալիստական կարգերէ յառաջացած տնտեսական, քաղաքական եւ հասարակական ներկայ պայմանները իրենց մէջէն բնական կերպով ծնունդ են տուած սեպիականութեան մէկ

Ընդ ա՛յլի տարրերու, որով արտադրութեան բոլոր միջոցներ պի՛տի սլակեանին արտադրող դասակարգին:

Իր այդ պատճառան նպատակին հասնելու համար արտադրող դասակարգը, ամէն երկրներու մէջ, պէտք է կազմակերպուի որպէս քաղաքական լինելուայն կուսակցութիւն, ջանալով իւր տրամադրութեան տակ առնել հասարակական եւ քաղաքական բոլոր միջոցները, ու բոլոր երկիրներու մէջ զանուող համանման կուսակցութիւններու հետ՝ ձգտի առաջ բերել Սոցիալական (բնկերային) յեղափոխութիւն:

Ընկերային այդ յեղաշրջմամբ պրօլետար դասակարգը՝ տիրանալով քաղաքական, տնտեսական եւ հասարակական բոլոր օրգաններուն եւ կառավարութիւնը ամբողջապէս կեդրոնացնելով իւր ձեռքը՝ վերջ պիտի դնէ դասակարգերու գոյութեան, հետեւապէս եւ դասակարգային կռուին, ու այդպիսով պիտի հաստատէ սոցիալիստական հասարակական գործերը:

Սյդ կարգերէն բոլորող ժողովրդային օրէնսդրութիւնը իրական կարելիութիւն պիտի տայ ամբողջ հասարակութեանը եւ իւրաքանչիւր անհատին միջամտելու, քննելու եւ վճռելու հասարակական բոլոր գործերը:

Նոյն այդ հասարակական կարգերն են, որ լիովին եւ անբռնաբարելի կերպով պիտի նպաստեն իւրաքանչիւր անհատի եւ ամբողջ հասարակութեան անհատական, տնտեսական եւ հա-

սարակական ու մերու, ընդունակութիւններու եւ կարողութիւններու բազմակողմանի ու կատարեալ զարգացմանը եւ ներդաշնակ ու որոշ կերպով պիտի կանոնաւորեն հասարակական եւ տնտեսական բոլոր յարաբերութիւնները:

Ահա այդ է պրօլետար դասակարգին պատմական ձգտումն ու նպատակը այն բոլոր երկիրներու մէջ, ուր իր արտադրութեան կապիտալիստական եղանակը, այդ է նաեւ բոլոր երկիրներու Սոցիալ-Դեմօկրատ կուսակցութեանց (Partie Social-Democrate) ձգտումն ու նպատակէտը: Նոյն հասարակական կազմակերպութեան է, որ կը ձգտի հասնիլ Սոցիալ Դեմօկրատ Հնչակեան կուսակցութիւնը Տաճկաստանի մէջ:

Գրան. Բ.

Տաճկաստանի մէջ զանուող բոլոր ժողովուրդները՝ Հայ, Թուրք, Բիւրս, Յոյն, Պուլկար, Արաբ եւն. ներկայիս մէջ կը գտնուին այնպիսի կարգերու տակ, որոնց վարչական, հարկային եւ տնտեսական սխառէմներն աւերիչ եւ քայքայիչ են նոյն ժողովուրդներու արտադրող դասակարգերուն համար:

Սյդ ժողովուրդները կ'ապրին այնպիսի տնտեսական շրջանի մը մէջ, ուր մէկ կողմէն պատճեն ծագիլ արտադրութեան կապիտալիստական կերպերը եւ միւս կողմէն կ'իյնան ու կը քայ-

բայտ ին արտադրութեան նահապետական մեները: Առատական կազմակերպութեան մնացորդներն ալ յայտնի կերպով արգելք են արտադրող, պրօլետարիատ դասակարգի զարգացմանն ու յառաջդիմութեան: Միւս կողմէն ալ բուրժուազիան յառաջ գալով կ'աշխատի երկրի քաղաքական ու տնտեսական ղեկը իր ձեռքն առնել եւ զայն ծառայեցնել իր դասակարգային շահերուն:

Սյդ բոլոր պայմաններու պատճառով Սօցիալ-Դէմոկրատ կուսակցութեան մը համար, ինչպէս է Հնչակեան Կուսակցութիւնը, սօցիալիստական-հասարակական կազմակերպութեան իրագործումը, բովանդակ ճանկատումնի մէջ, այն է՝ Հայաստանի, Մակեդոնիոյ, Սրաբիոյ, Սլաւնիոյ եւն., կը յայտնուի որպէս գերագոյն նպատակ, որուն համենելու համար Կուսակցութիւնս կը դնէ հետեւեալ նուազագոյն պայմանները. —

Առաջ բերել ժողովրդական միահեծանութիւն, ու այդպիսով ճանկատումնի մէջ ապրող ժողովուրդներու արտադրող դասակարգերուն կարեւորութիւնն տալ միջամտելու քաղաքական բոլոր գործերուն. վերցնել այն բոլոր խռնդոսները, որոնք արգելք կը դառնան անոնց տնտեսական զարգացմանը եւ առհասարակ անոնց քաղաքակրթական ու կուլտուրական յառաջդիմութեանը: Ստեղծել քաղաքական այնպիսի պայմաններ, որոնք գործաւոր դասակարգին միջոց տան ազատօրէն արտայայտելու իր ձգտումներն ու պահանջները, հետզհետէ աւելի բարելաւելու աշ-

խատանքի ծանր պայմանները, դասակարգային գիտակցութիւն ձեռք բերելու, կազմակերպուելու իրեն ուրոյն քաղաքական մարմին եւ դիւրացնելու յառաջխաղացութիւնը դեպի գերագոյն նպատակը:

Սյս բոլոր նկատումներուն հիման վրայ Սօցիալ-Դէմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութիւնը իր նուազագոյն պահանջներով՝ կանգնած օրինական (լէգալ) պարլամէնտարական հողի վրայ, պիտի ջանայ առաջ բերել ռամկավարական սահմանադրութեամբ նոր կարգեր, որոնց հիմնական պայմանները հետեւեալներն են:

Ա. — Երկամեայ տեւողութեան ինաւունքով Իրազօր Օրէնսդիր ժողով, որ իրաւունք ունի միահեծանօրէն քննելու եւ վճռու երկրի քաղաքական, տնտեսական ու հասարակական բոլոր հարցերն ու ինդիքները:

Բ. — Տեղական (համայնքներու — նահիէ — գաւառակներու, գաւառներու եւ նահանգներու) վարչական ընդարձակ ինքնավարութիւն:

Գ. — Թէ՛ Օրէնսդիր ժողովի եւ թէ՛ նահանգներու, գաւառներու եւ համայնքներու ինքնավար վարչութեանց համար ներկայացուցիչներ ընտրելու, ինչպէս նաեւ ընտրելու իրաւունք ունի ամէն քսանամեայ քաղաքացի, առանց խտրութեան ազգի, ցեղի, դասակարգի, կրօնի եւ տեղի:

Դ. — Ընդհանուր, հաւասար, զաղանի, ուղղակի բուէարկութեան եղանակ (Système): Ամէն ընտրութենէ առաջ պէտք է մարդստոտար ընել:

Ե.— Ընտրութիւնները պէտք է կատարուին միաժամանակ, օրինական հանգստի օր մը:

Զ.— Ժողովրդական բոլոր ներկայացուցիչներուն համար պետական զանձէն որոշ չափով ապրուստի միջոց յաւկացնել:

Է.— Ռէֆերանդումի (Référéndum) սկզբունքն ընդունիլ:

Ը.— Դասերու ոչնչացում: Բոլոր քաղաքացիներն՝ առտնց ազգի, ցեղի, սեռի եւ կրօնի խտրութեան՝ լիովին հաւասար ճանչնալ օրէնքին առջեւ:

Թ.— Կաաարեալ ազտատութիւն մամուլի, խօսքի, խղճի, գումարման, ընկերակցութեանց, միութեանց, քնտրական պայքարի (Agitation), գործադուլներու նոյնպէս եւ աշխատաւորներու միջազգային միութեանց:

Ժ.— Անձի, քնակարանի եւ թղթակցութեանց անձեռնմխելութիւն:

ԺԱ.— Կրօնական բոլոր հաստատութիւնները կը պաշապանուին միմիայն իրենց հետեւորդներու օժանդակութեամբ:

ԺԲ.— Ժողովրդային ընդհանուր զինւորութիւն: Խաղաղ ժամանակ ժողովրդական միլիցիա:

ԺԳ.— Ընդհանուր՝ աշխարհիկ (laïque) պարտաւորեցուցիչ եւ ձրի կրթութեան սիստէմ: Կառավարական եւ՝ տեղային ինքնավար մարմիններէ օժանդակութիւն չբաւորներուն: Երկու սեռի երեխաներու համար՝ արհեստագիտական (professionne), կրթութիւն:

ԺԴ.— Բաղկացուցիչ ազգերը ազատ են ամէն տիպի տարրական, միջնակարգ եւ բարձրագոյն վարժարաններ ունենալ մայրենի լեզուով, ապահովուած պետութեանց եւ ինքնավար մարմիններու նպաստով: Պետական լեզուի դասաւանդութիւնը պարտաւորիչ է:

ԺԵ.— Իւրաքանչիւր քաղաքացի իրաւունք ունի ամէնուրէք իր մայրենի լեզուով արտայայտուելու, թէ՛ գրաւոր եւ թէ՛ բերանացի: Բոլոր լեզուները հաւասար իրաւունքով պիտի ծանցուին պետական եւ հասարակական հիմնարկութեանց մէջ:

ԺԶ.— Զրի դատաւարութիւն: Զրի իրաւական հոգատարութիւն եւ օգնութիւն: Երդուեալ (jury) դատաւորներով դատարանական դրութիւն:

ԺԷ.— Իւրաքանչիւր քաղաքացի իրաւունք ունի սովորական կերպով դատի կանչելու ամէն մի նլաշտօնեայ՝ երդուեալներու դատարանին առաջ:

ԺԸ.— Անցագիրներու վերացում:

ԺԹ.— Տեղափոխութեանց, արհեստներու եւ տնտեսական ձեւնարկութեանց բացարձակ ազատութիւն:

Ի.— Յանիրաւի ամբաստանուածներու, ձերբակալուածներու վնասուց հատուցում:

ԻԱ.— Մահուան պատիժի իսպառ վերացում:

ԻԲ.— Զրի բժշկական խնամք: Առողջապահական հոգատարութիւն:

ԻԳ.— Միջազգային վէճերուն եւ բաղիտունե-

րուն (Conflict) վերջ տալ իրաւարարական աւետանով (միջնորդ դատարան:)

Ժողովրդեան տնտեսական դրութիւնը բարելաւելու համար անհրաժեշտ է ձգտիլ իրականացնելու հետեւեալ պայմանները:—

Ա.— Անուղղակի հարկերու իսպառ ոչնչացումն:

Բ.— Հարկային ներկայ սիստէմի իսպառ վերացումն եւ հաստատումն հարկային յառաջատուական (progressif) սիստէմի՝ որոշ չափի կարողութենէ վեր՝ եկամուտներու եւ ժառանգութեանց վրայ:

Գ.— Գիւղացիներն ազատել պետական ամէն տեսակ յետամնաց տուրքերէ եւ պարտքերէ:

Դ.— Տարապարհակ (անկարեայ) աշխատութիւնն արգիլել:

Ե.— Հանրային պարտքի ջնջումն:

Ի նկատի ունենալով, որ Տաճկաստանի մէջ ժողովրդական - տնտեսական առանձնայատուկ պայմաններէ առաջ եկած է գործաւորական տաժանելի կացութիւն մը, որ ամէն կերպ կը տանի զայն դէպի բարոյական, նիւթական ու ֆիզիքական կատարեալ բայքայումն՝ կը պահանջուի.

Ա.— Ութժամեայ բանւորական աշխատութիւն:

Բ.— Շտաբական 42 ժամ անընդհատ հանգիստ:

Գ.— Սրտակարգ աշխատութիւններն արգիլել, ինչպէս նաեւ պայմանաժամէն դուրս աշխատութիւնը:

Դ.— Ժողովրդային տնտեսութեանց բոլոր ճիւղերուն մէջ արգիլել գիշերային աշխատանքը, բացի այն ճիւղերէն, ուր տեխնիքական պատճառներով կամ հատարական-բանւորական շահի տեսակետով անհրաժեշտ է, բայց հայեցողութեան բանւորական կազմակերպութեան:

Ե.— Գիշերային աշխատանքը հինգ ժամէն աւելի տեւելու չէ եւ մէկ օրուան աշխատավարձ պիտի հաշոււի:

Զ.— Տամեւեւորս տարեկանէն վար երեխաներուն արգիլել աշխատանքը: 14-17 տարեկան երեւոյ պատանիներն աշխատցնել օրական միայն վեց ժամ:

Է.— Արգիլել կանանց աշխատանքը այն ճիւղերուն մէջ, որ նա վնասակար է կանացի կազմաւածքին: Կիներն ազատել աշխատանքէ՝ ծնընդարեւութենէ չորս շաբաթ առաջ եւ վեց շաբաթ յետոյ, պահպանելով աշխատավարձի սովորական քանակը այդ ամբողջ ժամանակաւայ ընթացքին մէջ:

Բ.— Բոլոր գործարաններու եւ ուրիշ ձեռնարկութեանց մէջ, ուր կիներ կաշխատին, հիմնել մանկապաշտարաններ՝ ծծկեր եւ մանկահասակ երեխաներու համար, ու մնալով կիներն ազատել աշխատանքէ իւրաքանչիւր երեք ժամէն ոչ ոչ եւ կէս ժամէն ոչ պակաս ժամանակով:

Թ.— Պետական ապահովագրութիւն հաստատել գործաւորներու ծերութեան եւ աշխատելու ընդունակութիւնը ամբողջովին կամ մասամբ կորսնցնելու պարագային՝ կապիտալիստներէն աւելի համար առնուած հարկէն կազմուած յատուկ դրամագլխի (fonds) հաշուով:

Ժ.— Զեռնարկողներուն արգիլել ո՛ր եւ է դրամական զեղչ ընել աշխատավարձէն, ինչ պայմանի տակ եւ ինչ տեսակ գործադրութեան համար ալ որ անոնք նշանակուած ըլլան (տուգանք եւայլն):

ԺԱ.— Նշանակել ժողովրդային անտեսութեան բոլոր Ֆիւդերուն մէջ ըստ բաւականին գործաւորնային տեսուչներ եւ անոնց հսկողութիւնը տարածել բոլոր ձեռնարկներուն վրայ, ի թիւս որոնց եւ պետական, ուր վարձու աշխատանքը կը կիրարկուի: Տնային տնտեսւորներուն աշխատանքն ալ նոյն հսկողութեան պիտի ենթարկուի: Տեսչուհիներ նշանակել այն ֆիւդերուն մէջ ուր կը կիրարկուի կանացի աշխատանքը: Արտօնել գործաւորներու ընտրած եւ պետութենէն վարձատրուող ներկայացուցիչներուն մասնակցելու գործարանային օրէնքներու կիրառութեան վրայ հսկելու զօրծին, ինչպէս եւ աշխատանքի գնահատման, նիւթերն եւ աշխատանքի արդիւնքներն ընթուներու եւ մերժելու խնդիրներուն վրայ:

ԺԲ.— Ապրանքով աշխատավարձին վճարելն արգիլել: Որոշ օր նշանակել շաբթու մէջ, աշխատանքի ժամանակ, վճարելու աշխատավարձը:

Աշխատավարձը վճարել նշուոն դրամով, առանց որ եւ է կանխապայման աչրի առաջ ունենալու:

ԺԳ.— Զեռնարկողներու կողմէն գործաւորնային քնակութեան յաւակցուած շէնքերուն լրայ նշանակել հսկողութեան սեղական ինքնավար մարմիններու կողմէ եւ զբժաւորներէն ընտրուածներու մասնակցութեամբ, որպէսզի հանառոջապահական պայմանները յարգուին եւ քնակարաններու ներքին կարգն ու կանոնը, վարձման պայմանները նպաստաւոր կերպով դատաւորելն գործաւորներու որպէս մասնաւոր անձ եւ քաղաքացի՝ կետերն ու իրաւունքները ձեռնարկողներու կամայկանութիւններէն:

ԺԴ.— Աշխատավարձի նուազագոյն (minimum) տակ ընդունիլ:

ԺԵ.— Կանոնաւոր առողջապահական քժշկական հրկողութիւն հաստատել այն բոլոր հիմնարկութիւններուն մէջ, ուր վարձու աշխատանք կը կիրարկուի, որպէսզի առողջաքժշկական այդ կազմակերպութիւնը անկախ լինի գործատէրերէն: Դործատէրերու հաշուով ծրի քժշկական օգնութիւն գործաւորներուն եւ անոնց վարձատրութիւնը շարունակել հիւանդութեան ժամանակ:

ԺԶ.— Աշխատանքը պաշտպանող օրէնքները խախտելու պարագային գործատէրերը ենթարկել ֆրէական պատասխանատւութեան:

ԺԷ.— Դործաւորներու եւ գործատէրերու համահաւասար ներկայացուցիչներէ կազմել դատարաններ ժողովրդական անտեսական բոլոր ֆիւդերուն մէջ:

ԺԸ.— Պարտաւորցնել ինքնավար մարմիններ:

ըր արդիւնործութեան բոլոր ծիւղերուն մէջ
հիմնելու միջոցով զրահնեակներ (աշխատանքի
պօրսա), գործաւորական կազմակերպութեանց
ներկայացւցիչներու ծախքով Եւ ընդ տե-
ղական եւ եկեղոր գործաւորներուն գործ հայթայ-
թելու համար:

* *

Նկատելով որ Տանկատանի մէջ տիրապետող
կը հանդիսանայ մանր ծարաւարագործութիւնն եւ
մանր հողատիրութիւնը, եւ ի նկատի ունենալով
որ հոս խոշոր ծարաւարագործ ւթիւնը, ինչպէս
նաեւ հողի կապիտալիզացիոն տակաւ առ տա-
կաւ կը մտնեն իրենց զարգացման առաջին փուլին
մէջ, Սօցիալ Դեմօկրատ Զնչակեան Կուսակցութիւ-
նը հողային խնդրի նկատմամբ կ'ընդունի նեաե-
ւեալ ուղեկիծը:

Ա.— Վերջնել այն բոլոր օրէնքները եւ տե-
ղական սովորութիւնները, որոնք արգելք կը հան-
դիսանան զիւղացիին տնօրինել իր հողերը:

Բ.— Վերջնել ճարտարական յարաբերու-
թեանց մնացորդները:

Գ.— Մարտարներու շահագործման դէմ հո-
վանաւորիչ օրէնքներ պահանջել:

Դ.— Աշխատաւոր դասակարգէն ամէն պարա-
գայի տակ բռնի խլուած հողերը վերադարձնել
իրենց նախկին աէրերուն:

Ե.— Պետութեան օժանդակութեամբ, ինչպէս
եւ տեղական ինքնաւար մարմիններու օժանդա-
կութեամբ ու կանխատես հաւանութեամբ գաղթա-
կանութիւններ հաստատել ազատ հողերու վրայ:

Զ.— Պետութեան եւ ինքնաւար մարմիննե-

րու օժանդակութեամբ հնարաւորութիւն տալ
մանր հողատէրերուն, որոնք կը մշակեն հողը
միայն իրենց ուժով:

1) Ներմուծել հողի մշակութեան մեքենայա-
կան սիսթէմ եւ Կրի օգտուիլ այդ մեքենաներէն:

2) Սերմ եւ պարարտութեան նիւթեր գնել —
մատակարարել:

3) Երկրագործական արդիւնքներն ի վաճառ
հանել:

4) Հիմնել գիւղատնտեսական գիտելիքներու
խարաններ եւ տիպար ագարակներ:

Է.— Մանր հողատէրերու հողերուն վրայ
դրուած ծանր հարկերը թեթեւցնել:

Մասն Գ.

Ազգային խնդիրներու նկատմամբ պատշաճ
բաղիւղուելիք ազգութիւններու բաղաձայն լիակա-
սար իրաւունքներ: Ժխտել մէկ ազգի ստորադա-
ւածը միւսին: Ազգութիւնները՝ որպէս պատմա-
կան անհատականութիւններ՝ ազատօրէն զարգա-
նալու, յառաջդիմելու ամէն պայմաններ պիտի
ունենան, առանց որ եւ է սեղմումի մէկ կամ
միւսի կողմէն:

Սօցիալական (ընկերային), անտեսական,
բաղաքական ո՛չ մի խոչնդոտ պիտի ըլլայ ազ-
գութեան մը անկաշկանդ յառաջդիմութեան եւ
բարգաւաճման առջեւ, այնպէս որ ազգութիւննե-
րու բացարձակ հաւասարութիւնը եւ ինքնորոշման
սկզբունքը անձեռնմխելի եւ անժխտելի իրաւունք կը
հանդիսանայ:

Գրան Գ.

Սեցիալ Դէմակրատ Հնչակեան Կուսակցութեան խռատագրեալ նպատակին համեմատ միջոցներն են՝ պարլամենտական գործունէութիւն. պրօպագանդա, արհեստակցական եւ գիւղացիական միութիւններ, գործադուլներ, գաղժաւորական արտադրող եւ ապաւոյ համագործակցական ընկերութիւններ (Cooperatives), կրթական-կուլտուրական հիմնարկութիւններ եւ այլ այն բոլոր միջոցներն ու եղանակները, որք միջազգային Սեցիալ-Դէմակրատիայի պայքարի գէնքերը կը համարուին:

ՄԱՍԻՆ.

Մասնամայրական Թուրքիոյ հանդէպ ծխեղ ամեն սեռակ անշատողականութիւն (Separatism): Ազնիւ նկարագիր ունեցող ամեն քաղաքացի, առանց ազգի, սեռի եւ կրօնի խառնրեան, որգիտակցաւոր կը ընդունին Կուսակցութեան մտազարք եւ որք հասն արմին լրացուցած է, կընայ անդամակցիլ Սեցիալ — Դէմօկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան:

Թուրքիոյ ընդհանուր Սեցիալ — Դէմակրատիայի կազմակերպական գործն ընդունիլ խառն ըստ ազգութեան սիստեմի աչքի առաջ ունենալով որ կազմակերպական աչք սիստեմը միակ նպատաւոր եղանակն է Սեցիալիստական գաղափարներու եւ գրականութեան տարածման համար, նամա՝ նաւանդ Թուրքիոյ մէջ, ուր լեզուի եւ կուլտուրական զարգացման խորակամութիւնն ահագին է եւ անվերածելի:

Սեցիալիստական անտակեալ Հնչակեան Կուսակցութիւնը պիտի աշխատի ընդհանուր համերաւունքի մէջ առաջ քերել Սեցիալ-Դէմակրատական ազգային Քրակիսոններ (հատուածներ) բազկացուցիլ ազգութիւններու մէջ, որոնք պիտի կազմեն միտազգային ընդհանուր Սեցիալ-Դէմակրատիայի մէկ մասն:

ԿԱԶՄԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԳՐԷՆ ՀԱՏՈՒԱԾՆԵՐ

Անդամակցութեան Պայմանները

Յօդուած 1. — Ըզնիւ նկարագիր ունեցող չափահաս ազնիւ անհատ, առանց սեռի եւ կրօնի խորութեան, որ գիտակցաւոր կը ընդունի Կուսակցութեան հիմնական սկզբունքները եւ կը խառնանայ Հնչակեան անդամի վերաբերեալ բոլոր պարտականութիւնները ճշգրտեմամբ կատարել, համաձայն կազմական հանձնագրին, աչքախմբել ընդունուի անդամ Ա. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան:

2. — Ուր որ Հնչակեան Մասնամիջկ կամ Խումք կայ, հ. ն. Ս. Դ. Հնչակեան Կուսակցութեան անդամակցիլ ցանկացողը պէտք է քերանացի կամ գրաւոր իր ցանկութիւնը յայտնէ անդական Մասնամիջկի Կարչութեան:

Անդամներ

3. — Ամեն անդամ է կը պահանջուի օրինակելի ընթացք, որ կրթիլ ազգեցեալիւն ունենայ Ժողովրդի վրայ:

4.— Ամեն անգամ աշխատելու է նոր ընկեր գտնել եւ այդպիսով նպատակը կուսակցութեան բարգաւաճման:

5.— Ամեն անգամ պարտաւոր է Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան սկզբունքներն ու նրա տարալուծիչները տարածել:

6.— Ամեն անգամ պարտաւոր է անպատճառ ներկայ գտնուիլ Մասնաձիւղային կամ Խմբական ժողովներուն, հակառակ պարագային պէտք է յաջորդ ժողովին ներկայացնէ իր բացակայութեան բանաւոր պատճառը:

7.— Ամեն անգամ պարտաւոր է անպայման կարգապահ ըլլալ:

8.— Ամեն անգամ իրաւունք ունի Դործադիր Յանձնախմբին եւ Կեդրոնական Վարիչ Մարմին, ինչպէս նաեւ Պատգամաւորական ժողովներուն, բողոքելու կուսակցական ո՛ր եւ է զեղծումի դէմ:

9.— Նորեկ անդամը կամուրջն է ըստ կարողութեան նուէր մը պիտի տայ կուսակցութեան իրը մուտք:

10.— Ամեն անգամ պարտաւոր է որոշեալ անդամավճար տալ կուսակցութեան ըստ Խմբական եւ կամ Մասնաձիւղային ժողովի որոշման:

11.— Ուր որ Մասնաձիւղ կամ Խումբ չկայ, հոն Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան անդամակցի ուզողը պարտաւոր է իր ցանկութիւնը գրաւոր կերպով ներկայացնել իրեն անմիջապէս մօտ գտնուող Մ-ձիւղն Յօդ. 2-ի տարամարդութեան համաձայն:

12.— Ամեն անգամ իր գտնուած տեղը, երբ հոն Մասնաձիւղ կամ Խումբ չկայ, պիտի աշխատի գիտակից ընկերներ գտնել եւ անոնց հետ Խումբ կամ Մասնաձիւղ կազմիլ, եւ եթէ առանձին մնայ պէտք է անդամակցի անմիջապէս մօտը գտնուող

Խմբին կամ մասնաձիւղին:

13.— Ո՛ր եւ է անգամ իրաւունք չունի ինքնազուլի ձեռնարկներ, պաշտօնական դիմումներ խառնումներ ընել, զանազան կարգի որոշումներ եւ վճիռներ տալ կուսակցութեան անունով:

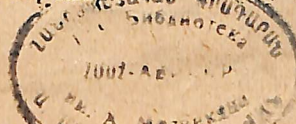
14.— Ամեն անգամ պիտի ունենայ Կեդրոնական Վարիչ Մարմնէն տրուած յատուկ վկայական:

Պատճախան Մաս

145.— Երբ անգամ մը առաջին անգամ Անդամական ժողովէն բացակայ գտնուի, առանց բանաւոր պատճառի, նախ կ'ազդարարուի, երկրորդին՝ որոշեալ տուգանքի կ'ենթարկուի, երէրորդին՝ յանդիմանուելով արժանազրուծիւն կը կազմուի եւ չորրորդին՝ Դործադիր Յանձնախմբին կը տեղեկագրուի ու անոր կարգադրութեան կ'ապաստուի:

146.— Սյն անգամը, որ առանց բանաւոր պատճառի երեք ամիս անդամավճար չի տար եւ կը թերանայ իր պարտականութեանց մէջ, այդպիսին Յնդամական ժողովին մասնակցելէ կը դադրի, մինչեւ որ իր պարտականութիւնները կատարէ:

147.— Երբ ընկեր մը անկարգապահ ու հակակուսակցական քարքրներու մէջ գտնուի, նախ ընկերներու ներկայութեամբ կը յանդիմանուի, ապա գրաւոր զեկուցում եւ նկատողութիւն կը լրացիրեն եւ ի հարկին կը զրկուի մինչեւ երեք ամիս իր կուսակցական բոլոր իրաւունքներէն. կրկնուելու պարագային՝ կ'արտաքսուի Մասնաձիւղէն եւ կուսակցութենէն: Կեդրոնական Վարիչ Մարմնի հաւանութեամբ:

148.— Երբ հաստատուի թէ Մասնաձիւղի կամ Վարչութեան ո՛րեւէ անդամը միաժամանակ կը մասնակցի ուրիշ կուսակցութիւններու եւ իր երկդիմի արարքներով նւ ձգտումներով խառնակչութեան տեղի կուտայ, այդպիսին անմիջապէս կ'արտաքսուի կուսակցութենէն, ըստ որոշման Մասնաձիւղի Վարչութեան եւ հաւանութեամբ Գործադիր Ցանձնախմբի:

149.— Մասնաձիւղի անդամներէն կը պահանջուի անպայման մարուր ու անշահախնդիր վերաբերմունք դէպի կուսակցութեան գոյրերը, դրամները եւ այլն: Զանցառուները կ'արտաքսուին Մասնաձիւղի Վարչութեան կողմէ, հաւանութեամբ Գործադիր Ցանձնախմբի:

150.— Յանուն Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան խարեբայութեամբ դրամ կորզող ընկերները կ'արտաքսուին եւ կ'ենթարկուին օրինական պատասխանատւութեան:

151.— Հասարակական յանցանքներ եւ ոճիրներ գործող անդամները կ'արտաքսուին, երբ յանցանքը ապացուցուի:

152.— Ոչ-քանաւոր պատճառով իրենց պարտականութիւնները չկատարող անդամները կը զրկուին քուէարկուելու իրաւունքներէն:

153.— Առ հասարակ պատիժները կը վճռուին ընկերական դատարանով, որը կ'ընտրուի Մասնաձիւղի Անդամական Ժողովի կողմէն:

154.— Երբ ո՛րեւէ Մասնաձիւղ իր գործունէութեամբ դէմ կը գնայ Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան ծրագրին, տարտիքային, կանոնադրին եւ Ընդհ. Պատգ. Ժողովի որոշումներուն, կեղծ. Վարիչ Մարմինը իրաւունք ունի նախապէս քննելով խնդիրը, չէզոքացնել զայն մինչեւ Պատգամ. Ժողովին գումարումը:

ԱՄՍԱՎՃԱՐՆԵՐ

1913-1914

ԱՄՒՍՆԵՐ

ԱՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՆ ԳԱՆՁԱԳԵՏԻ

Յուելար

Փետրուար

Մարտ

Ապրիլ

Մայիս

Յունիս

Յուլիս

Օգոստոս

Սեպտեմբեր

Հոկտեմբեր

Նոյեմբեր

Դեկտեմբեր

ԱՄՍԱՎՃԱՐՆԵՐ

1914-1915

ԱՄՐԱՆԵՐ ԱՍՏՈՐԱԳՈՒԹԻՅԻՆ ԳԱՆՑԱՊԵՏ

Յունվար

Փետրուար

Մարտ

Ապրիլ

Մայիս

Յունիս

Բուլիս

Օգոստոս

Սեպտեմբեր

Հոկտեմբեր

Նոյեմբեր

Դեկտեմբեր

